

Νέος ιερὸς νόμος Χίου

Ὁ ἐντοπισμὸς τῆς νέας Χιακῆς ἐπιγραφῆς ὀφείλεται στὸν ζῆλο τοῦ φωτογράφου κ. Γιάννη Οἰκονόμου γιὰ τὶς Χιακὲς ἀρχαιότητες, τὸν ὁποῖο καὶ ἄλλες φορές καὶ μὲ πολλοὺς τρόπους ἔχει δείξει.

Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 2010 ὁ κ. Οἰκονόμου ἐντόπισε καὶ φωτογράφησε ἐλλιπῆ ἐπιγραφή στὸ χωριὸ *Πυργί* τῆς Χίου. Ὁ ἐνεπίγραφος λίθος εἶναι ἐντοιχισμένος σὲ κεντρικὸ ἐσωτερικὸ τοῖχο παλαιᾶς οἰκίας ἰδιοκτησίας Ἰ. Καπετάνου κειμένης ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως στὴν περιοχὴ *Κλεισά* τοῦ χωριοῦ. Ἡ οἰκία εἶναι μετασκευασμένη σὲ ξενῶνα καὶ φέρει τὴν ὀνομασία «Μαστιχόσπιτο».

Κατόπιν συνεννοήσεως τῆς ὑπευθύνου ἀρχαιολόγου τῆς Κ' Ἐφορείας Ἀρχαιοτήτων κ. Δέσποινας Τσαρδάκα μὲ τοὺς ἰδιοκτῆτες τῆς οἰκίας ἔγινε δυνατὸν νὰ ἰδοῦμε τὴν ἐπιγραφή στὶς 21 Αὐγούστου 2010.

Τὸ σημεῖο τοῦ τοίχου, στὸ ὁποῖο εἶναι ἐντοιχισμένος ὁ λίθος, δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐξέταση τοῦ κειμένου καὶ ἡ ἀντιγραφή του εἶναι δυσχερής. Θέλουμε νὰ εὐχαριστήσομε καὶ ἀπὸ τὴν θέση αὐτὴ τὴν Δ. Τσαρδάκα γιὰ τὴν ὅλη βοήθειά της.

Ἡ ἐπιγραφή εἶναι τεμάχιο στήλης ἐντοπίου ὑποκυάνου λίθου ἐλλιπὲς ἄνω, δεξιὰ καὶ κάτω· σῶζει ἀκέραια τὴν ἀριστερὴ πλευρά.

Ἡ μελέτη τοῦ κειμένου ἔδειξε ὅτι εἶναι ἓνα ἀκόμη ἀντίγραφο τοῦ Χιακοῦ ἱεροῦ νόμου ποὺ ἀπαγόρευε τὴν βοσκή στὰ ἄλση, βλ. F. Sokolowski, *Lois sacrées des cités grecques*, Paris 1969, 116. Ὁ νόμος εἶναι γνωστὸς ἀπὸ τὸν 19ο αἰ. καὶ βρίσκεται ἀπὸ μακροῦ χρόνου στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο τῆς Χίου (ΜΧ 129, 574). Τὴν ἐπιγραφή μὲ τὸ κείμενο τοῦ νόμου εἶχε ἰδεῖ στὸν *Ναγὸ* στὴν Βόρεια Χίο ἐντοιχισμένη σὲ ὑδροδεξαμενὴ ὁ Α. Μ. Βλαστός, ὁ ὁποῖος καὶ δημοσίευσε λίγους μόνον στίχους. Πλήρως τὴν ἀντέγραψε ὁ Γεώργιος Ζολώτας τὸ 1887 καὶ τὴν δημοσίευσε λίγο ἀργότερα.¹ Ἡ νέα ἐπιγραφή βεβαιώνει τὴν ρήτρα τοῦ νόμου (στίχ. 20-21), ποὺ ὀρίζει τὴν ἴδρυσή του στὰ ἄλση. Τὸ παρὸν ἀντίγραφο, ἐὰν ὁ λίθος δὲν ἔχει μεταφερθεῖ ἀπὸ μακριά, θὰ ἦταν ἰδρυμένο σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ ἱερὰ ἄλση, τὸ ὁποῖο θὰ βρισκόταν στὴν περιοχὴ τοῦ σημερινοῦ χωριοῦ τοῦ Πυργίου στὴν νότια Χίο.

Ἡ ἐπιγραφή θὰ δημοσιευθεῖ σύντομα.

Γ. Ε. Μαλούχου - Ἀ. Π. Ματθαίου

Εὐχαριστοῦμε θερμὰ τὸν Γιάννη Οἰκονόμου, φωτογράφο τῆς Ἐφορείας Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Χίου, διότι ἔσπευσε νὰ κάνει γνωστὴ ἀρμοδίως τὴν ὑπαρξὴ τῆς ἐπιγραφῆς.

¹ Βλ. Γ. Ἰ. Ζολώτα, Χιακῶν καὶ Ἐρυθραϊκῶν ἐπιγραφῶν συναγωγὴ, *Ἀθηνᾶ* 20 (1908) 184-189. Στὴν δημοσίευση δίδονται καὶ πληροφορίες γιὰ τὴν εὔρεση καὶ τὴν ἀντιγραφή τοῦ λίθου.

